

Kültepe (Kayseri) Çevresinin Fosil ve Güncel Polen Analizleri Işığında Holosen Ortamsal Değişimi, İlk Sonuçlar

Holocene environmental change in consideration of fossil and modern pollen analysis of Kültepe (Kayseri) Region, preliminary results

Aziz Ören^{1*}, Uğur Doğan², Çetin Şenku¹, Warren J. Eastwood³

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, Isparta-Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, Ankara- Türkiye

³University of Birmingham, School of Geography, Birmingham-UK

Özet

Bu çalışma, İç Anadolu'da Kayseri'nin kuzeydoğusunda yer alan Engir Gölü çevresindeki vejetasyon ve ortamsal değişimin paleoekolojik yapısını belirlemeyi amaçlamaktadır. Engir Gölü, Kültepe-Kaniş arkeolojik yerleşme alanının 7 km güneybatısında yer alan sığ bir göldür, dolayısıyla bu göl, yerleşme ile ilişkili insan-ortam etkileşimlerini çalışmak için ideal bir alandır. Kültepe, M.Ö. 4000 yılından Roma Devri sonuna kadar kesintili de olsa yerleşme alanı haline gelmiştir. Ayrıca Kaniş-Karum, Asur Koloni Dönemi esnasında Anadolu'da ilk organize ve önemli bir ticaret merkezi haline gelmiş, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde de İpek Yolu'nun Anadolu içindeki uzantılarının bir parçası olmuştur. Dolayısıyla, bu sahanın paleoekolojisini belirlemek amacıyla Engir Gölü tabanından alınan 393 cm uzunluğundaki sediman serisi üzerinde polen analizleri yöntemiyle sahanın G.Ö. 2300-300 arasındaki dönemin paleoekolojik değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Bu ilk verilere göre, çam ormanları G.Ö. 1930'da maksimum seviyeye ulaşmıştır. G.Ö. 1850-1400 arasında yoğun bir tarım dönemini temsil eden Beyşehir İskan Dönemi gerçekleşmiş ve G.Ö. 1400'de bu dönem aniden sona ermiştir. Bu durum, G.Ö. 1400-1150 arasındaki Anadolu üzerine Arap akınları ile ilişkili olan arazinin terkedilmesi ile ilgilidir ve bu dönemde çam ormanları yeniden gelişime göstermiştir. G.Ö. 1050'den itibaren ise tahıl tabanlı tarım ve hayvancılık faaliyetleri başlamıştır. Bu çalışma ile Engir Gölü'ne ait yeni ve ilk polen verileri elde edilmiş ve bu veriler paleoortamsal bir çerçeve içerisinde ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: Kültepe, Engir Gölü, fosil polen, güncel polen, Holosen, paleovejetasyon, paleoiklim.

Abstract

This study aims to reconstruct the palaeoecological record of vegetation and environmental change at the site of Engir Gölü, located northeast of Kayseri in central Anatolia. Engir Lake is a shallow marsh site located 7 km southwest of the archaeological site of Kültepe Kaniş, so is ideally placed to study human-environmental interactions associated with the site. Kültepe had become a discontinuous settlement since ~4000 B.C. till the end of Roman Era. Besides Kaniş-Karum was the first organized and an important trade center during Assyrian Colony Period in Anatolia and it was a part of Silk road within Anatolia in the eras of Ottoman and Seljukian. For this reason, in order to determine the palaeoecology of this site, a paleoecological evaluation of period between 2300-300 BP was performed using pollen analysis method on the sediment sequences retrieved from bottom of Engir Lake. According to the preliminary data, pine forest has reached the maximum level at 1930

* İletişim yazarı: A. Ören, e-posta: azizoren@sdu.edu.tr

BP. Beyşehir Occupation Phase representing an intensive farming period has occurred at 1850-1400 BP and this period has ended abruptly at 1400 BP. This situation are related to the land abandonment associated with the Arab raids on Anatolia between 1400-1150 BP and pine forest has regeneration in this period. After 1050 BP, cereal agriculture and pastoralism has started. In this study, new and preliminary pollen data from Engir Lake has obtained and this data has presented within a palaeoenvironmental context.

Keywords: Kültepe, Engir Lake, fossil pollen, modern pollen, Holocene, palaeovegetation, paleoclimate.